

Geen Zwerfvogels? — Zoo ik het waag den verdienstelijken schrijver over bovengenoemd onderwerp tegen te spreken, doe ik dat, omdat ik geloof tegenover zijn belangrijke waarnemingen andere feiten te kunnen stellen, die de onderscheiding van oudere ornithologen in stand- en zwerfvogels billijken.

Welke vogels zijn standvogels? Een definitie is altijd eenigszins moeilijk. Wil men er onder samenvatten de vogels, die werkelijk een klein gebied winter en zomer bewonen, dan is het aantal standvogels gering. De oude ornithologen huldigden deze opvatting.

Een voorbeeld. De patrijs als paar kiest in 't voorjaar een woonplaats. De vlugge jongen met de ouders vormen tot 't volgende voorjaar één nauw verbonden familie. Iedere avond wordt in 't zelfde boschje, op dezelfde plaats in duin of heide de nacht doorgebracht. Raakt de vlucht uit elkaar, het mannetje roept al de leden weer bijeen. Nu komt het voorjaar, de geslachten scheiden zich om paren te vormen, zoeken een woongebied en vormen later weer een familie, die tot de nieuwe lente ook weer bijeenblijft. Waar men als kind nu en dan patrijzen opjoege zal men, als niet alles is uitgemoord, ook als grijsaard de nakomelingen terug vinden. Behalve voedselnood is er ook minnenijd, die den vogel dringt tot verplaatsing van zijn woongebied.

Altum zegt terecht dat scherpe grenzen in het natuurleven niet te trekken zijn. Het gradueele verschil tusschen standhouden en zwerven kan uit elkaar loopen. Individueel is er bovendien nog een groot verschil.

De strooptochten, die een vlucht meezen (dikwijls een gemengd gezelschap) door onze bosschen en tuinen in 't najaar en de winter maken, kan men zwerftochten noemen. De aansluiting van verschillende soorten wijst er reeds op, dat zij niet uit hetzelfde huis komen en toch vertoonen zij een opvallende regelmaat. Het telkens terugkeerende is, dat de vlucht vrijwel op 't zelfde uur op dezelfde plaats in 't bosch kan worden waargenomen. 't Is of de strooptocht een cirkelgang is, die, telkens in A begonnen, wordt voortgezet tot A. Het is dus juist, dat die bepaalde troep meezen een gedeelte van het jaar een bepaalde streek dagelijks afzoekt. De ringproeven hebben bovendien aangetoond, dat dezelfde mees in denzelfden tuin telkens teruggevangen kan worden.

De houtduif vormt in den winter groote vluchten, als er veel beukennootjes, zijn komen zij met duizenden bij elkaar. De houtduif nestelt paarsgewijze in een eng gebied dat hij tegen het najaar verlaat om met soortgenooten kolonies te vormen.

Enkele houtduiven blijven echter wel degelijk in hun broedgebied, ik zag hen winter en zomer in Utrecht op denzelfden boom 's avonds haar slaappleats opzoeken. Deze laatste gedragen zich dus als standvogels, de houtduiven, die de zeer groote zwermen vormen, behooren meer tot de zwerfvogels. Vermoedelijk zijn zij van vele ver uit elkaar gelegen plaatsen bijeengekomen.

De kokmeeuw, die 's winters op de grachten van Amsterdam voorkomt, heeft zijn broedgebied verlaten. Het vertoeven buiten zijn eigenlijk tehuis kan men toch geen standhouden noemen, 't is weer een geheel ander verschijnsel dan bij de meezen. De kokmeeuwen verplaatsen zich ook naar de Italiaansche meren, Zuid-Engeland, West-Frankrijk, Portugal, ja zelfs treft men hem in Noord-Afrika aan. Hier zien wij een gedeelte rondzwerven binnen de grenzen van ons vaderland; maar ook een gedeelte wegtrekken naar het zuiden. Standhouden, zwerven en trekken, bevatten een begrip van reizen in ruime beteekenis, waarvan de uitgestrektheid zeer uiteenloopt. Soms is het moeilijk voor een bepaalde vogelsoort de juiste grens te vinden tusschen een van deze drie groepen. Neemt men de indeeling stand- en trekvogels als juist aan, dan zal men evenzeer moeite hebben iederen vogel in een van deze twee hokjes te plaatsen. Niet omdat de boeken het melden; maar getoetst aan de vrije natuur, kwam de behoefte aan een groep van vogels, „die zich noch als zuivere stand-, noch als echte trekvogels gedroegen,” een naam te geven. Lag het nu niet voor de hand om hen zwerfvogels te noemen! Men ziet hen immers een gedeelte van het jaar meer of minder ver verwijderd van hun broedplaats rondzwerven.

v. K.

Een barstende kikker. — Bekend is het fabeltje van een kikker, die uit pedanterie zich opblies om zoo groot te zijn als een koe, doch daarbij barstte. Elke fabel heeft een grond, die aanleiding tot het ontstaan ervan gaf. Mogelijk is een waarneming als de volgende de aanleiding geweest van het genoemde fabeltje. De tweede ondergeteekende nam Woensdag 13 Juni het volgende waar in een sloot van het Arnhemschebroek. Een groote waterkikker, (*Rana esculenta*) kwaakte met zijn kop boven water, en blies daarbij zijn geluidversterkende blazen buitengewoon op. Op eenige meters afstand knorde een andere kikker. Het ging om de beurt en hard tegen hard. Plotseling barstte een der blazen van eerstgenoemden kikker met een geluid als een barstende fietsband, hoewel natuurlijk minder luid. De kikker dook onder en werd niet meer gezien. Het was alsof de andere meende, dat hij als overwinnaar overbleef; hij knorde nu wel tweemaal harder!

Arnhem.

A. C. OUDEMANS.

D. H. GORDINOU DE GOUBERVILLE.